

ЗАТВЕРЖЕНО
рішенням обласної ради
від 17 травня 2017 року
№ 7-9/VII, в редакції рішення
від 22 серпня 2017 року
№ 5-10/ VII, рішенням
обласної ради від ____ березня
2018 року № _____

ПРОГРАМА

**соціальної підтримки учасників антитерористичної операції,
членів їх сімей та бійців-добровольців у Чернігівській області на
2017-2018 роки**

З М І С Т

I.	Паспорт Програми_____	3
II.	Загальна характеристика Програми_____	4
III.	Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямовано Програму_____	5
IV.	Мета та пріоритетні напрямки діяльності Програми _____	5
V.	Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування, строки та етапи виконання Програми	6
VI.	Перелік завдань і заходів програми та результативні показники _____	9
VII.	Ресурсне забезпечення реалізації Програми_____	10
VIII.	Координація та контроль за реалізацією Програми_____	10

Додаток 1

«Напрями діяльності та заходи Програми соціальної підтримки учасників антитерористичної операції, членів їх сімей, бійців-добровольців у Чернігівській області на 2017-2018 роки».

Додаток 2

«Орієнтовний обсяг коштів обласного бюджету, необхідний для реалізації Програми соціальної підтримки учасників антитерористичної операції, членів їх сімей, бійців-добровольців у Чернігівській області на 2017-2018 роки».

Додаток 3

«Порядок виплати одноразової матеріальної допомоги особам, які брали участь у бойових діях, пов'язаних із захистом територіальної цілісності та державного суверенітету на сході України, у складі добровольчих формувань, які не ввійшли до складу Збройних Сил України, Міністерства внутрішніх справ України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів».

І. ПАСПОРТ

Програми соціальної підтримки учасників антитерористичної операції, членів їх сімей та бійців-добровольців у Чернігівській області на 2017-2018 роки

№ п/п	Загальна характеристика Програми	
1.	Ініціатор розроблення Програми	Департамент соціального захисту населення обласної державної адміністрації
2.	Дата, номер і назва нормативних документів про необхідність розроблення Програми	Указ Президента України від 18 березня 2015 року № 150/2015 «Про додаткові заходи щодо соціального захисту учасників антитерористичної операції», розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 березня 2015 року № 359-р «Про затвердження плану заходів щодо медичної, психологічної, професійної реабілітації та соціальної адаптації учасників антитерористичної операції»
3.	Розробник Програми	Департамент соціального захисту населення обласної державної адміністрації
4.	Співрозробники Програми	Департаменти обласної державної адміністрації: інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю; сім'ї, молоді та спорту; управління обласної державної адміністрації: охорони здоров'я; освіти і науки; Чернігівський обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; Чернігівський обласний центр зайнятості
5.	Відповідальний виконавець Програми	Департамент соціального захисту населення обласної державної адміністрації
6.	Учасники Програми	Департаменти обласної державної адміністрації: соціального захисту населення; інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю; сім'ї, молоді та спорту; управління обласної державної адміністрації: охорони здоров'я; освіти і науки; Чернігівський обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; Чернігівський обласний центр зайнятості; Управління Держпраці у Чернігівській області; районні

		державні адміністрації, виконавчі комітети міських рад; громадські організації (за згодою)	
7.	Термін реалізації Програми	2017-2018 роки	
8.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, всього, тис.грн,	2017 рік	2018 рік
		1075,0	1525,0
		2600,0	
	коштів обласного бюджету, тис.грн	2600,0	
9.	Основні джерела фінансування програми	Обласний бюджет	

II. Загальна характеристика Програми

Програму соціальної підтримки учасників антитерористичної операції та членів їх сімей у Чернігівській області на 2017-2018 роки (далі – Програма) розроблено на виконання завдань, визначених Указом Президента України від 18 березня 2015 року № 150 «Про додаткові заходи щодо соціального захисту учасників антитерористичної операції», розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 березня 2015 року № 359-р «Про затвердження плану заходів щодо медичної, психологічної, професійної реабілітації та соціальної адаптації учасників антитерористичної операції».

В умовах кризової ситуації в економіці держави, зумовленої військовою агресією з боку Російської Федерації, надзвичайно важливим є організація надання допомоги учасникам антитерористичної операції (далі – АТО), членам їх сімей та членам сімей загиблих військовослужбовців, а також особам, які брали участь у бойових діях пов'язаних із захистом територіальної цілісності та державного суверенітету на сході України у складі добровольчих формувань, які не ввійшли до складу Збройних Сил України, Міністерства внутрішніх справ України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів (далі – бійці-добровольці), реалізація державних соціальних гарантій, надання медико-психологічних, оздоровчих та інформаційно-правових послуг.

Програмою враховано комплекс заходів, спрямованих на соціальну, фінансову, правову та психологічну підтримку учасників АТО, членів їх сімей, соціальну адаптацію, професійну реабілітацію військовослужбовців, надання соціально-побутової допомоги їх родинам, здійснення моніторингу та контролю якості надання різних видів послуг, а також надання одноразової матеріальної допомоги бійцям-добровольцям.

У рамках реалізації Програми передбачається впровадження додаткових фінансових механізмів щодо вирішення проблемних питань зазначеної категорії громадян за рахунок коштів обласного бюджету.

Програму розроблено з урахуванням пропозицій структурних підрозділів обласної державної адміністрації, територіальних представництв центральних органів влади в області, громадських організацій.

Програма містить 7 розділів з інформацією про:

- визначення проблеми та мети, на розв'язання якої спрямовано Програму;
- обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, основні завдання, заходи та терміни виконання Програми;
- ресурсне забезпечення та контроль за виконанням Програми.

У додатках до Програми містяться напрями діяльності та заходи щодо соціальної підтримки учасників антитерористичної операції, членів їх сімей та бійців-добровольців на 2017-2018 роки (додаток 1); орієнтовні обсяги коштів обласного бюджету, необхідний для реалізації Програми (додаток 2); порядок виплати одноразової матеріальної допомоги, особам, які брали участь у бойових діях пов'язаних із захистом територіальної цілісності та державного суверенітету на сході України у складі добровольчих формувань, які не ввійшли до складу Збройних Сил України, Міністерства внутрішніх справ України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів (додаток 3).

III. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямовано Програму

У зв'язку з продовженням подій на Сході України в області зростає кількість сімей, які опинились у складних життєвих обставинах, погіршується їх матеріальне і морально-психологічне становище. У зв'язку з військовим конфліктом область зазнала не тільки людських втрат, а і значних психологічних та суспільних деформацій, збільшилися випадки посттравматичних стресових розладів не тільки самих учасників АТО, а і членів родин військовослужбовців, на емоційний стан яких впливає тяжке психологічне навантаження.

Комплексна підтримка та охоплення соціальним супроводом зазначеної категорії громадян, надання медичної та інформаційно-правової допомоги, здійснення заходів щодо відновлення їх психоемоційного стану, соціальної адаптації та повернення до активного громадського життя у цивільному середовищі, на даний час є вкрай актуальною.

IV. Мета та пріоритетні напрямки діяльності Програми

Метою та пріоритетними напрямками діяльності Програми є сприяння соціальній адаптації та повернення до повноцінного життя учасників антитерористичної операції, членів їх сімей шляхом надання інформаційно-правової, медичної, соціальної, психологічної, матеріальної допомоги,

здійснення професійної підготовки (перепідготовки), надання оздоровчих послуг, впровадження ефективного механізму забезпечення їх всіма видами соціальних гарантій, передбачених чинним законодавством України.

V. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування, строки та етапи виконання Програми

За даними районних державних адміністрацій, міських рад станом на 01.04.2017 в області мобілізовано до лав Збройних Сил України 9421 особу, демобілізовано 3765 осіб.

В області на 01.03.2018 обліковується 165 родини, де є загиблий учасник АТО. Статус «Член сім'ї загиблого» встановлено 335 членам сімей загиблих (померлих) учасників антитерористичної операції.

З початку проведення антитерористичної операції в області здійснюється робота щодо всебічного соціального супроводу та ефективного вирішення проблемних питань учасників АТО, членів їх сімей та членів сімей загиблих військовослужбовців.

Для надання консультативної допомоги учасникам АТО в області створено «гарячу телефонну лінію» голови Чернігівської обласної державної адміністрації. Ведеться широка інформаційно-роз'яснювальна робота щодо підтримки заходів мобілізації та демобілізації.

У містах та районах області затверджені місцеві програми матеріальної й соціальної підтримки учасників АТО, членів їх сімей та надання їм пільг на оплату житлово-комунальних послуг.

Налагоджено роботу на місцях щодо виявлення учасників АТО, які потребують забезпечення протезуванням (ортезуванням), санаторно-курортним лікуванням, забезпеченням засобами пересування тощо.

Станом на 01.04.2017 на обліку для забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації в місцевих управліннях соціального захисту населення перебуває 25 осіб, які безпосередньо брали участь в антитерористичній операції, з яких 18 осіб повністю забезпечені необхідними засобами реабілітації. Для забезпечення санаторно-курортними путівками місцевими органами соціального захисту населення взято на облік 548 осіб з числа учасників АТО.

З метою організації надання психологічної допомоги військовослужбовцям, які повернулися із зони проведення АТО, місцевими управліннями соціального захисту населення області налагоджено співпрацю з органами охорони здоров'я, освіти та громадськими організаціями для залучення фахівців психологів. У м. Чернігові створено антикризову раду, яка систематично проводить навчання із військовослужбовцями з питань профілактики постстресового синдрому. На початок квітня п.р. надано психологічну допомогу 1974 військовослужбовцям.

Відповідно до розпорядження Управління охорони здоров'я обласної державної адміністрації від 16.04.2015 № 142 «Про надання медичної допомоги особам, які брали участь в антитерористичній операції», лікувально-

профілактичні заклади області проводять медичне обстеження стану здоров'я демобілізованих учасників антитерористичної операції. На даний час проведено 2586 медичних оглядів (у т.ч. в рамках проведення місячника «Дні здоров'я» 1162 медичні огляди) демобілізованих учасників антитерористичної операції, в стаціонарі пролікована 901 особа.

Організовано медичне супроводження демобілізованих військовослужбовців шляхом проведення періодичних медичних оглядів, надання всебічної допомоги таким категоріям осіб у проходженні медико-соціальних експертних комісій.

У 2016 році медико-соціальну експертну комісію пройшли 482 учасника антитерористичної операції, встановлено групу інвалідності 209 військовослужбовцям.

В області з 2014 року функціонують Центри медичної та психіатричної реабілітації для учасників антитерористичної операції.

На базі КЛПЗ «Чернігівський обласний госпіталь ветеранів війни» працює центр медичної реабілітації для учасників антитерористичної операції на 20 ліжок, з яких 10 – реабілітаційних терапевтичних та 10 – реабілітаційних неврологічних, сформованих у межах загального ліжкового фонду. При необхідності кількість ліжок може бути збільшена.

Створений центр медичної реабілітації забезпечує терапевтичну, неврологічну та психологічну реабілітацію постраждалих в антитерористичній операції.

У госпіталі працюють стоматологічний кабінет, ендоскопічний кабінет, кабінет ультразвукової діагностики та функціональних досліджень.

Протягом 2016 року в центрі медичної реабілітації для учасників антитерористичної операції на базі КЛПЗ «Чернігівський обласний госпіталь ветеранів війни» отримали висококваліфіковану медичну допомогу 214 учасників АТО.

Центр психологічної реабілітації учасників АТО створений на базі КЛПЗ «Чернігівська обласна психоневрологічна лікарня» потужністю 20 ліжок. З метою поліпшення психолого-соціальної реабілітації пацієнтів за допомогою сучасних методів психодіагностики та психокорекції до штату Центру психологічної реабілітації учасників АТО введено посади лікаря-психолога, лікарів – психотерапевтів, практичних психологів та розпочала роботу служба психолого-соціального відновлення.

При приймальному відділенні обласної психоневрологічної лікарні та в реєстратурі обласного психоневрологічного диспансеру створено «Єдине вікно» для звернення учасників АТО. Дана категорія осіб обслуговується позачергово.

Протягом 2016 року в центрі психологічної реабілітації для учасників антитерористичної операції на базі КЛПЗ «Чернігівська обласна психоневрологічна лікарня» отримали висококваліфіковану медичну допомогу 576 учасників АТО.

За допомогою територіальних органів соціального захисту населення області, починаючи із червня 2014 року і по даний час, відвідано 8964 родини

мобілізованих громадян та з'ясовано їх проблемні питання. Завдяки спільним зусиллям районних державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, громадських організацій і волонтерів надано матеріальну допомогу 4344 сім'ям на суму 7,9 млн гривень.

Допомогу по господарству (заготівля сіна, ремонт приміщень, випас худоби) отримали 750 сімей; допомогу із завезенням дров, твердого палива та скрапленого газу – 1284.

Протягом I кварталу 2017 року соціальною роботою центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді охоплено 2475 сімей, члени яких брали участь у проведенні антитерористичної операції, у тому числі 2327 родин демобілізованих, 88 сімей загиблих та 35 родин, у яких проживають інваліди із числа учасників антитерористичної операції. Послугу соціального супроводу отримували 108 сімей, членам 372 сімей надана послуга соціальної профілактики, 848 – соціальної адаптації, 64 – соціальної інтеграції та реінтеграції, 302 – соціально-психологічної реабілітації. За сприяння центрів 101 особа пройшла лікування та оздоровлення, 109 – оформили/відновили документи, 94 – вирішили житлово-побутові проблеми, 19 – працевлаштувались, 170 осіб перенаправлено до закладів соціального обслуговування, соціального захисту та мережі недержавного сектору.

З метою визначення проблем, які існують у родинах учасників антитерористичної операції та пошуку шляхів їх вирішення, центрами СССДМ області постійно здійснюються оцінки потреб нововиявлених сімей.

Про проблеми учасників антитерористичної операції, які виявлені під час роботи з відповідною категорією сімей, спеціалісти центрів інформують районні державні адміністрації та міські ради з метою скоординованого залучення всіх суб'єктів соціальної роботи для надання необхідної допомоги родинам учасників АТО.

Органами влади на місцях налагоджено тісну співпрацю з волонтерами, волонтерськими організаціями з питань надання ними психологічної підтримки, благодійної та гуманітарної допомоги учасникам АТО. В області діє понад 30 таких волонтерських організацій, найбільш дієвими з яких є: Єдиний Волонтерський Центр, громадська організація «Єдина родина Чернігівщини», Українська Православна церква Київського патріархату, спілка «Ділові жінки Чернігівщини», «Самооборона Чернігівщини» та інші.

У зв'язку з необхідністю підвищення ефективності роботи органів виконавчої влади та місцевого самоврядування з питань поліпшення соціального, морально-психологічного та матеріального стану учасників АТО та членів їх сімей, Програмою передбачено сприяння у забезпеченні оздоровчими послугами дітей з родин учасників АТО у дитячих санаторіях «Пролісок» Ніжинського району та «Зелений гай» м. Чернігова, підпорядкованих Управлінню охорони здоров'я обласної державної адміністрації, за рахунок коштів обласного бюджету. Так, у I кварталі 2017 року оздоровлено 2 дитини.

Для надання фінансової допомоги родинам, загиблих учасників антитерористичної операції на вирішення соціально-побутових питань,

Програмою передбачено надання щомісячної матеріальної допомоги членам сімей загиблих учасників АТО (у розмірі 250,0 грн на родину у 2017 році, у розмірі 350 грн на родину у 2018 році), головним розпорядником коштів та відповідальним виконавцем є Департамент соціального захисту населення обласної державної адміністрації, який здійснює виплату матеріальної допомоги через обласний центр по нарахуванню та здійсненню соціальних виплат на підставі списків загиблих учасників АТО.

З метою забезпечення готовності надання допомоги пораненим у ході антитерористичної операції, заходами Програми передбачено здійснення передачі компонентів і препаратів донорської крові закладам охорони здоров'я інших регіонів, Міністерства оборони України та Міністерства внутрішніх справ України за рахунок фінансування з обласного бюджету.

Крім того, за узагальненими даними Департаменту соціального захисту населення обласної державної адміністрації в області станом на 01.07.2017 налічується близько 30 осіб, які брали участь у бойових діях, пов'язаних із захистом територіальної цілісності та державного суверенітету на сході України, у складі добровольчих формувань, які не ввійшли до складу Збройних Сил України, Міністерства внутрішніх справ України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів.

Враховуючи зазначене, заходами, затвердженими Програмою, передбачається надання одноразової матеріальної допомоги особам, які брали участь у бойових діях, пов'язаних із захистом територіальної цілісності та державного суверенітету на сході України, у складі добровольчих формувань, які не ввійшли до складу Збройних Сил України, Міністерства внутрішніх справ України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів. Одноразова матеріальна допомога виплачується в розмірі 5000,0 гривень кожній особі, головним розпорядником коштів та відповідальним виконавцем є Департамент соціального захисту населення обласної державної адміністрації, який здійснює виплату матеріальної допомоги через обласний центр по нарахуванню та здійсненню соціальних виплат в установленому порядку.

У 2017 році проведено виплату одноразової матеріальної допомоги 14 особам на суму 70 тис. гривень. За інформацією Департаменту соціального захисту населення обласної державної адміністрації у 2018 році 10 осіб потребують вищезазначеної допомоги.

Програму розроблено на 2017-2018 роки.

VI. Перелік завдань і заходів програми та результативні показники

Програма містить перелік завдань та заходів щодо надання соціальної підтримки учасників АТО, членів їх сімей, а також бійців-добровольців. Зокрема Програма охоплює заходи щодо медичної та соціальної адаптації, психологічної реабілітації; професійної підготовки та перепідготовки учасників

АТО, соціального захисту членів їх родин; надання фінансової підтримки членам сімей загиблих учасників АТО; виплата одноразової матеріальної допомоги бійцям-добровольцям; розроблення та поширення серед демобілізованих учасників АТО юридичних збірників та соціальної реклами відповідної тематики тощо.

Виконання завдань та заходів Програми передбачає відновлення та попередження порушень внаслідок травм функцій, оптимальну реалізацію фізичного та соціально-психологічного потенціалу військовослужбовців, які брали участь в АТО, з метою найскорішої їх інтеграції у суспільство; надання фінансової підтримки зазначеним категоріям населення; підвищення рівня інформованості учасників АТО та членів їхніх родин з питань інформаційно-правового захисту та надання всіх передбачених державою гарантій відповідно до чинного законодавства України, зокрема передбачається виплата бійцям-добровольцям одноразової матеріальної допомоги в розмірі 5000,0 гривень кожній особі, надання щомісячної фінансової допомоги родинам, загиблих учасників антитерористичної операції на вирішення соціально-побутових питань у 2017 році розмірі 250,0 грн, у 2018 – 350,0 грн на родину, тощо.

VII. Ресурсне забезпечення реалізації Програми

Фінансування Програми здійснюється за рахунок коштів обласного бюджету, передбачених головним розпорядникам коштів, які визначені виконавцями заходів, та інших джерел фінансування, не заборонених законодавством.

Обсяг фінансування Програми уточнюється щороку під час підготовки проекту обласного бюджету на відповідний рік у межах видатків.

VIII. Координація та контроль за реалізацією Програми

Координація та контроль за виконанням заходів Програми здійснюється Департаментом соціального захисту населення обласної державної адміністрації, а за використання коштів з обласного бюджету - головними розпорядниками коштів, які визначені виконавцями заходів: Департаментом соціального захисту населення обласної державної адміністрації, Департаментом інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю обласної державної адміністрації та управлінням охорони здоров'я обласної державної адміністрації.

Департамент соціального захисту населення обласної державної адміністрації щороку до 15 лютого готує та подає обласній державній адміністрації та обласній раді узагальнений звіт про стан виконання завдань та заходів Програми і використання бюджетних коштів.

**Директор Департаменту
соціального захисту населення
обласної державної адміністрації**

О.В. Русін